

Rode Kruis Utrecht zoekt taalmaatjes

Het Rode Kruis Utrecht zoekt senioren die allochtonen de Nederlandse taal willen leren.

Lijkt het u leuk een bijdrage te leveren aan de inburgering van allochtonen? Meld u dan aan! Op een ontspannen manier kunt u de Nederlandse taal onderwijzen, bijvoorbeeld door er samen op uit te gaan: naar de markt, musea, op een terrasje zitten of samen te koken. Heeft u interesse om taalmaatje te worden? Meld u zich dan aan bij Annemaaike Gijsen, Rode Kruis Utrecht, te bereiken via 030 - 252 01 34 of mail naar: taalmaatje@rodekruisutrecht.nl

Herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog

Een aantal studenten van de Technische Universiteit Delft is dit jaar begonnen aan een toneelproductie getiteld ‘Getekend’ over de Tweede Wereldoorlog in Delft. De campus van onze universiteit en ook de straatnamen waar de faculteiten op gevestigd zijn, hebben namen die afkomstig zijn van helden uit die periode. Om ook de huidige studenten op de hoogte te stellen van deze belangrijke mensen, zijn wij een theaterproductie begonnen met een aansluitende expositie in de TU-bibliotheek. Hier willen wij verhalen en beelden laten zien aan iedereen die hier langskomt. Daarom zijn wij op zoek naar materiaal waarover sommige lezers zeker beschikken. Wij zijn namelijk op zoek naar oud-TU Delft-studenten/ werknemers of mensen die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Delft hebben gewoond en hier misschien nog foto’s van hebben (beeldmateriaal), maar ook naar persoonlijke verhalen. De voorstelling ‘Getekend’ vindt plaats in mei van dit jaar. In het verhaal komt vooral naar voren hoe de situatie was voor de studenten, die wilden doorstuderen tijdens de Tweede Wereldoorlog en dat daarvoor een loyaliteitsverklaring aan de Duitsers moest worden getekend. Voorafgaand aan dit stuk zal in maart een expositie in de bibliotheek van de technische universiteit plaatsvinden. Wij, studenten die deze productie zijn begonnen, zijn daarom ook op zoek naar nog (tastbare) herinneringen van deze tijd. Wie heeft er bijvoorbeeld nog oude foto’s, brieven, persoonlijke verhalen of zelfs de originele loyaliteitsverklaring die hij met de huidige studenten (van Delft) wil delen tijdens de tijdelijke expositie. Alles is welkom en zal uiteraard met veel respect worden behandeld en na de expositie in goede staat worden teruggegeven. Voor contact en vragen kunt u mailen naar promo@getekendelft.nl. Meer informatie over het theaterstuk is te vinden op de site: <http://sg.tudelft.nl/sg-partners/getekend/>.

Juliette Mohamed
Branding 81
3224 GA Hellevoetsluis

Prettig verblijf in Hotel Hojel

In april 1963 werd ik opgeroepen voor militaire dienst, ruim een half jaar nadat ik mijn studie elektrotechniek aan de HTS Oudenoord had afgerond. Ik werd ingedeeld bij de verbindingstroepen en naar de basisopleiding in Ossendrecht vervoerd. Nadat ik deze had doorstaan, werd ik voor verdere opleiding (als onderofficier) naar de Simon Stevin kazerne in Ede overgeplaatst.

Na drie maanden algemene opleiding kwam daarna de specialisatie, voor mij was dat: hoofdsteller telex! (Telex TT3025 ponsbandschrijver), in de Hojelkazerne te Utrecht. De kazerne werd vaak Hotel Hojel genoemd, omdat daar het eten goed verzorgd was en de tucht soepel werd gehanteerd. Ik was de enige leerling, de stof was niet al te ingewikkeld en ik had daardoor nogal eens wat uurtjes over die ik kon gebruiken om andere technische literatuur door te nemen. Helaas was de opleiding hoofdzakelijk mechanisch onderhoud, zoals het uit elkaar nemen van de telexmachine, reinigen in een emmer Tri (jaren later streng verboden!), het smeren van de diverse onderdelen en het weer in elkaar zetten en afregelen, waarna de machine getest moest worden. Echt iets voor iemand met een opleiding Elektrotechniek. Een voordeel was dat deze kazerne vlakbij mijn ouderlijk huis lag, want de Hojelkazerne lag aan het begin van de Croeselaan en aan het andere eind daarvan begon het Kanaleneiland waar mijn ouders woonden. Geweldig. Ik bracht met een aantal maten verschillende keren een gezellige kaartavond bij mijn ouders door.

Inspecties
Al zeer snel werden wij bevorderd tot korporaal. Dat moest vanzelfsprekend gevierd worden in de binnenstad, hetgeen wij ook uitgebreid deden. In die Hojelkazerne hadden wij te maken met sergeant-majoor Kok, in onze termen: Kees Kont, vanwege zijn manier van lopen en staan. Hij probeerde op zijn manier de orde te handhaven en voerde daartoe

regelmatig inspecties uit. Tijdens zo’n inspectie op de kamer, schoof hij een kast opzij, haalde zijn vinger langs de plint en zei: “Moet je nu zien. Ik haal mijn vinger langs de plint en wat zie ik: aan mijn vingers zit geen stof, maar een eenpersoons wollen deken.” Hij gebruikte ook wel de variant: “Ik heb hier de gehele jaarproductie van de AaBe fabrieken.” Een andere tekst van hem bij het aantreden op de exercitieplaats: “Het naar rechts richten van jullie is weer klote. Hebben jullie wel eens van twee evenwijdige lijnen gehoord, die elkaar snijden in het oneindige? Nu, bij jullie zijn het evenwijdige lijnen die elkaar snijden in het badhuis!”

Corvee
Wij lagen met tien man op een kamer en uiteraard moesten wij die kamer ook schoon houden. De bijgaande foto laat de enthousiaste corveeploeg zien. Ik sta in het midden, vijfde van links. Ook wachtlopen hoorde erbij. Niet alleen bij de Hojelkazerne, maar soms ook aan de overkant, bij de Knoopkazerne. Ondanks dat heb ik prettige

Corvee in Hojel

herinneringen aan mijn verblijf in de Hojelkazerne. In deze Hojel-periode (december 1963) werd president Kennedy van de VS vermoord en werd het leger in hoogste staat van paraatheid gebracht. Alle verloven werden ingetrokken. Dit heeft gelukkig maar een korte periode geduurd.

Huidige toestand
De Hojelkazerne was de laatste 19e-eeuwse kazerne in de binnenstad van

De ‘korporaalstreep’ wordt gevierd

Utrecht. De andere kazernes (zoals de Sypsteyn- en de Knoopkazerne) waren al gesloopt en, monumentaal of niet, de Hojelkazerne moest ook weg, want de grond, dicht tegen Hoog Catharijne en de binnenstad aan, was waardevol. De Jaarbeurs wilde uitbreiden en de ruimte die ze niet nodig had, was zeer gewild bij andere partijen. De commerciële belangen, omschreven als stadsvernieuwing, prevaleerden boven het behoud van cultuurhistorisch

erfgoed en een gaaf voorbeeld van 19e eeuwse kazerne-architectuur. De kazerne is in 1990 in zijn geheel afgebroken om plaats te maken voor uitbreiding van de Jaarbeurs, parkeergarages en kantoorgebouwen. Een bord aan de Croeselaan, met daarop de naam van de nieuwbouw, Hojel City Center, vormt de enige aanduiding dat hier ooit iets anders gestaan heeft.

Gesloopt
Mijn grootvader, Theodorus Hagenbeuk werd 24 januari 1908 als vrijwilliger ingeschreven bij het 4e bataljon van het 9e Regiment Infanterie te Utrecht, gelegerd in de Luitenant Generaal Knoopkazerne aan de Croeselaan. In 1909 werd hij ingelijfd bij het 1e Regiment Vestingartillerie, evenals toentertijd zijn vader Leendert, die echter in Delft was gelegerd. Sinds 1888 was de vestingartillerie gevestigd in de nieuw gebouwde Hojelkazerne aan de Croeselaan, precies tegenover de Knoopkazerne. Doordat grootvader in diezelfde kazerne gelegerd is geweest als ik

ben ik geïnteresseerd geraakt in deze kazerne. Even terzijde: in die tijd had ik geen enkel idee, dat mijn grootvader daar ooit gelegerd was. Zelfs mijn vader wist dat niet!

Waterlinie
Door de aanleg van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (1870 gereed), kwam Utrecht binnen die beschermingsgordel te liggen en werd daardoor een echte garnizoensstad. Er werden daarvoor vier kazernes aan de rand van de stad gebouwd en voor de vestingartillerie verrees in 1888 de Hojelkazerne aan de Croeselaan. Het 1e Regiment Vestingartillerie zou de hoofdbewoner tot 1922 zijn. Na de Eerste Wereldoorlog werden de regimenten vestingartillerie afgeschaft. Dat kwam door de moderne manier van oorlog voeren. De regimenten werden omgevormd tot het nieuw opgerichte Korps Luchtdoelartillerie, dat in 1922 in de Hojelkazerne werd gestationeerd. Pas in 1934 kreeg de kazerne de naam Hojelkazerne, vernoemd naar de 19e-eeuwse artilleriedeskundige Willem Hojel.

Ede
Na de Tweede Wereldoorlog werd de kazerne in gebruik genomen door de Verbindingsdienst. Alle opleidingen voor de Verbindingsdienst werden in Utrecht ondergebracht op de Hojelkazerne. Na 1952 werden er echter steeds meer opleidingen van Utrecht naar Ede verplaatst leeg kwam te staan. In maart 1967 verdween zelfs de laatste opleiding. De soldatenvakbond VVDM was tussen 1972 en 1988 ook op de Hojelkazerne gevestigd. In 1989 mocht de Utrechtse bevolking voor de laatste keer over het kazerneterrein lopen, die bij oudere Utrechters nog altijd bekend stond als vestingartilleriekazerne. In 1990 is dit monumentale pand uiteindelijk ten onder gegaan aan winstbejag (projectontwikkelaars) en gebrek aan waardering voor ons culturele (militaire) erfgoed.

Henk Hagenbeuk
hhagenbeuk@hotmail.com

De Hojel-kazerne